

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Károly Róbert Campus

Kertészettudományi Intézet

Gyógy- és fűszernövények felsőoktatási szakképzési szak

**A FEKETE ÁFONYA (*VACCINIUM MYRTILLUS* L.) GYÚJTÉSE ÉS
FELDOLGOZÁSA A SZÉKELYFÖLDI OROTVÁN**

TARTALMI KIVONAT

Belső konzulens: Lakatos Márk
mesteroktató

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:** Növénytermesztési-
tudományok Intézet
Agronómia Tanszék

Készítette: Tóthová Kristína

Gyöngyös

2023

A Magyar Agrár- és Élettudomány Egyetem képzésén számtalan lehetőségem nyílt a gyógy- és fűszernövények felsőoktatási szakképzési szak hallgatójaként, hogy merőben újat tanuljak az életről. Látószögemet folyamatosan szélesítő és részleteiben mélyre ható tudást gyűjtöttem az elmúlt 4 félév alatt. Az elméleti részek mellett olyan életszerű helyszíneken, szakmai üzemlátogatásokon és gyakorlati helyeken járhattam, melyek még határokat is áthidaló tapasztalatokat adtak. Határon túli, felvidéki lányként az a lehetőség, hogy a szakmai gyakorlataimat - egy ugyancsak az Anyaországtól elcsatolt területen -, Székelyföldön teljesíthettem, az egységtudat, az összetartozás és az elválaszthatatlanság érzését keltette és ekkor a határok láthatatlanná váltak, az akadályok eltűntek és a nemzet újra kapcsolódhatott bennem és a közösségben.

A Kárpát-medence bőséges a gyógynövények szempontjából is. Szakmai gyakorlataim során testközelből tanultam meg, mennyire fontos a növényismeret, a részletekre való odafigyelés. A minőségi növényi drog előállítása is ezt a figyelmet követeli. Míg készterméket kapunk, hosszas folyamat és energia s olykor türelem szükséges. A Halasági-Csibi Egyesület nem csak fizikailag, de lelkiületében is a gyógyítás természetes útját járják és hozzáadott értéként tárolják ezt minden termékükben. A gyűjtés helyszíne és a munkához való hozzáállás, mely inkább hivatás, példaértékű egy jobb és emberibb világ teremtésében.

A fekete áfonyával való ismerkedésemben rá kellett jöjjek, hogy egyetlen növénynek mennyi áldásos hatása és felhasználása lehet. A népi gyógyászatot továbbra is érdemes figyelembe vennünk, mert értékes tapasztalat rejlik bennük, melyet mi hordozhatunk tovább és ma már valamennyi eszközünk meg van arra, hogy akár alátámaszthassuk, igazolhassuk hatásosságukat. És nem igaz az a tévhit, hogy minden, ami egészséges, rossz ízű. Az áfonya ízletes és élelmiszerként is felhasználható. Jótékony hatásai vannak látószervünkre, az ereinkre és hosszan tartó kezelésre javallják érelmeszesedésben, vérzékenységben, melyek az érfalak, hajszálerek elváltozásai miatt jelentkezhetnek, a visszerek gyulladásában. Korlátlan ideig használható és élvezeti teaként is levéldroga és termése.

A fekete áfonya vadon termő gyógynövény, Erdélyben bőségesen előfordul, ezért nem foglalkoznak termesztésével. Annak ellenére, hogy terméldroga és készítménye hivatalos a VIII. Magyar Gyógyszerkönyvben úgy ítélem, hogy a termése továbbra is inkább élelmiszerként (szörp, lekvár, likőr, szeszes ital) továbbá kedvező hatásai miatt „super food”-ként fog hasznosulni a jövőben is. A termesztett fürtös áfonya (*Vaccinium corymbosum*) termésének nagyobb arányú megjelenése egyfajta versenytársa a fekete áfonyának. Ugyanakkor a fekete

áfonya felhasználásával előállított termékek különleges termékként lehetnek továbbra is jelen, amely előnyt jelenthet a fürtös áfonyával szemben.

A fekete áfonya levél (*Myrtilli folium*) nem hivatalos drog a VIII. Magyar Gyógyszerkönyvben, ugyanakkor gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású készítményben (gyógytermék) is felhasználják. A levéldrog szerepet játszhat továbbra is monoteaként (vagy teakeverékként) élvezeti célból, mint a folyadékbevitel változatos eszközeként, valamint (a népgyógyászati tapasztalatokon nyugvó) vércukorszint-csökkentő, és egyéb kedvező hatása miatt.

Ahogy hazánkban visszaszorulóban van a nagyobb arányú vadon termő gyógynövénygyűjtés, úgy ítélem, hogy ez várható Erdélyben is hosszabb távon, ha az életszínvonal emelkedésével a gyűjtők más tevékenységet fognak folytatni. Ugyanakkor helyi termékként – igaz kisebb mennyiségben – továbbra is jelen lesznek Erdélyben, Székelyföldön a fekete áfonyát tartalmazó termékek, amelyek a fellendülő romániai vidéki turizmus gasztronómiáját gazdagíthatják.

A gyógynövények a mindennapi életünk részei, melyet, ha megfigyelünk egy tudományt hordoz magában. Segíti az életünket a Földön, minél többet foglalkozunk velük. Természetesek és jótékonyak, s ha a megfelelő tudást magunkévá tesszük és tovább dolgozunk velük, egészségünk, jóllétünk és környezetünk is megköszöni.

A természet még mindig ugyanott van, ahol eddig volt és várja, hogy újra felfedezzük és kölcsönhatásba kerüljünk vele. Csak körbe kell néznünk, mert „Isten tálcán kínálja a bajokra a megoldást” - mondta Szabó Gyuri bácsi, az ismert és szeretett bükki füves emberünk, kitől nagyon sokat tanulhattunk az elmúlt évtizedekben arról a már-már homályban lévő, de újra feltörő tudásról, mely egykor a mindennapi élet részét képezte. Ő évente figyelte a megjelenő gyógynövényeket, s amelyek túlsúlyban, bőségesen mutatkoztak mennyiségükkel kirívóan, azt a természet válaszának értelmezte, a növény gyógyítóként utalt a felbukkanó betegségekre vagy kollektívan kezelendő bajra. Érdemes hát kinyitnunk a szemünket ezekre a jelekre is.

Mai világunkban nem csak a kényelem az úr, de egyre inkább a tudatosság is, és megfigyelhető, hogy fokozatosan átveszi a vezető szerepet, élen e fáklyahordozókkal, kik tudásukat közkinccsé téve fejlesztik és ébresztik a népet. Ezt teszi ez a szak is. Így haladunk tovább a mesterséges világból a természetesbe a megszerzett modern tudással karöltve. Egyre nagyobb közönségnek örvendenek a természetes, gyógynövény alapú készítmények,

alternatív gyógymódok, a házi készítmények és patikák és a gyógyfüvek gyűjtését is egyre többen maguk végzik.

Javaslom tehát, hogy maradjunk nyitottak és befogadók a régi és új tudás számára és fedezzük fel újra a természet nekünk rejtegetett kincseit.